* הוֹאִיל וּרְאוּיִין לִשְׁתּוֹת בְּלָאו הָכִי (סמ״ג (לאוין סה הסמ״)). נאֲבָל בְּסוּדָר, מַיִם (לו) אָסוּר (לז) * מְשׁוּם (יח) לִבּוּן, (לח) וְיַיִן וּשְׁאָר מַשְׁקִין (לט) מֻתָּר. וְאִם הֵם (יט) עֲכוּרִים, בֵּין מַיִם בֵּין יַיִן (מ) אָסוּר לְסַנְּנָם. (מא) סוּלְהַרְמְבַּ״ם (פ״מ סי״ז), בְּמְשַׁמֶּרֶת אָסוּר וַאֲפִלּוּ מַיִם וְיַיִן צְלוּלִים * וַאֲפִלּוּ בְּסוּדָרִים לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בִּצְלוּלִין אֲבָל (יג) (מב) לֹא בַּעֲכוּרִים. (מג) * ענְיַיִן (יד) מִגּוּתּוֹ, כָּל זְמַן שֶׁהוּא תּוֹסֵס (פֵּרוּשׁ, שֶׁנִּרְאֶה כְּרוֹתֵחַ), טוֹרֵף חָבִית בְּשִׁמְרֶיהָ וְנוֹתֵן (מד) לְתוֹךְ פהַסּוּדָר: יא צְשֶׁמְּסַנְּנִין הַיַּיִן (מה) בְּסוּדָר, צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה גֶּמָא (בַּסּוּדָר) לְקַבֵּל הַיַּיִן, (מו) מִשּׁוּם (טו) [טז] שְׁנוּי: יב (מז) כָּל מָקוֹם שֶׁמֻּתָּר לְסַנֵּן יַיִן בְּסוּדָר, קמֻתָּר לְסַנְּנוֹ

ג טוּר וּכְדִבְרֵי הָרַשְׁבַּ״ם שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּשַׁבָּת (ק״כ (ע״א ד״ה נותן)). ס טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ח׳ (ה״ד). ע שם (קלט:) אוֹקִימְתָּא דְּזְעִירִי לִבְרֵיהּ דְּרַבִּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

פ רַמְבַּ״ם שָׁם, וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ויין) דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּמִשְׁמֶרֶת שְׁאָמְרוּ שָׁם, לָאו מִשְׁמֶרֶת מַמָּשׁ אֶלָּא מַתָּר לְשָׁמְרוֹ קָאָמַר. צ שָׁם בַּגְּמָרָא. ק שָׁם בַּמִּשְׁנָה.

בְּאֵר הֵיטֵב

ב׳ סִימָן רנ״ד: (יח) לִבּוּן. אֲבָל מְשַׁמֶּרֶת עֲשׂוּיָה לְכָךְ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לִלְבּוּנוֹ. טוּר וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּבְתְשׁוּבַת דֶּרֶכִי נֹעַם חֶלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן ד׳ וּבְשִׁרְיֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״י): (יט) עֲכוּרִים. דְּלֹא אִפְשָׁר לְמִשְׁתֵּי הָכִי כְּלָל. בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ויין): (יג) לֹא בַּעֲכוּרִים. וְצָרִיךְ עִיּוּן, דְּבַעֲכוּרִים אַף לִסְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה אָסוּר, וְנִרְאֶה לִי דִּלְדֵעָה הָרִאשׁוֹנָה עֲכוּרִין קָצֵת מֻתָּר בְּסוּדָר כֵּיוָן דְּאִפְשָׁר לִשְׁתּוֹתוֹ בְּלָאו הָכִי אַף עַל פִּי שָׁרֹב בְּנֵי אָדָם אֵין שׁוֹתִין אוֹתָן, וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (שם), אֲבָל לְהָרַמְבַּ״ם אָסוּר. מַשְׁקֶה שֶׁקָּדִים כְּתוּשִׁים מֻעָרָב שַׁבָּת מֻתָּר לְסַנְּנָן, כֵּיוָן שֶׁיְּכוֹלִין לִשְׁתּוֹתוֹ בְּלֹא סִנּוּן. (הַגָּהוֹת סַמַ״ק (מצוה רפב), מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב): (יד) מִגּוּתּוֹ. נִרְאֶה לִי דִּבְחֻמְץ דָּגִם כֵּן דְּרִכּוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ אֲפִלּוּ אִם הוּא עָב, אֵין לֶאֱסֹר בְּסוּדָר, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא עָב הַרְבֵּה שֶׁאֵין רְאוּי כְּלָל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלֹא סִנּוּן. טַ״ז (סק״י): יא (טו) שְׁנוּי. דִּבְסוּדָר דֵּי בְּשִׁנּוּי שֶׁאֵין עוֹשֶׂה גוּמּוֹת. ר״ן (נז: ד״ה ובלבד). אֲבָל מְשׁוּם אֹהֶל לֵיכָּא כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רָחֹב. וְכָתַב הַט״ז

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יא [טו] שְׁנוּי. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן שָׁם בְּגִנַּת וְרָדִים שֶׁכָּתַב הָתֵר לְסַנֵּן יַיִן שֵׁישׁ בּוֹ יְתוּשִׁים וְחֹמֶץ שֵׁישׁ בּוֹ תּוֹלָעִים עַל יְדֵי שְׁנוּי, וְכָתַב דְּמִנְהָגָא דְּעָלְמָא שְׁנוּתְנִין הַסּוּדָר עַל פִּי הַכַּד אוֹ הַחָבִית וְשׁוּתְכִין לְתוֹךְ הַכּוֹס אוֹ הַקְּעָרָה דְּהָוֵי שְׁנוּי גָּדוֹל, וַאֲפִלּוּ הָאוֹסְרִים לְסַנֵּן יַיִן עָכוּר יֵשׁ לוֹמַר דְּמוֹדוּ בְּכָזֶה, לְכַן אֵין לְמִחוֹת בְּמִי שֶׁנּוֹהֵג הֶתֵּר בָּזֶה עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קְצָת קְמָחִין, שֶׁרְאוּיִין לִשְׁתּוֹת כָּךְ לְרֹב בְּנֵי אָדָם, גַּם כֵּן שָׁרֵי לְסַנֵּן אֲפִלּוּ בְּמְשַׁמֶּרֶת: (לו) אָסוּר. לְסַנֵּן, אֲפִלּוּ מַיִם צְלוּלִין לְגַמְרֵי, (כמ) וּמִיְּרֵי בְּשֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד מוּכָן לְכָךְ, דְּאִי לָאו הָכִי דִּינוֹ כְּמְשַׁמֶּרֶת: (לז) מְשׁוּם לִבּוּן. דְּשָׁרְיָתוֹ זֶהוּ כִּבּוּסוֹ, כֵּן כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומה שכתב דאסור) בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הַטּוּר. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְהַגְּרָ״א מַסְקֵי אֲדְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה שָׁרְיָתוֹ זֶהוּ כִּבּוּסוֹ כֵּיוָן שֶׁאֵין עָלָיו לְכְלוֹךְ, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש״ב סָעִיף ט׳, וְעִקַּר טַעַם הָאִסּוּר הוּא מְשׁוּם דְּיָכוֹל לָבוֹא לִידֵי לִבּוּן דְּהַיְנוּ עַל יְדֵי סְחִיטָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמְשַׁמֶּרֶת שֶׁעֲשׂוּיָה לְכָךְ לֹא יָבֹא לְסָחְטוֹ, וְהוּא הַדִּין בְּסוּדָר אִם הָיָה עוֹמֵד מוּכָן לְכָךְ וְכֵנ״ל: (לח) וְיַיִן. מִדַּעַת הַטַּ״ז לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן ש״כ (ס״ק יב) מַשְׁמַע דְּסוֹבֵר דְּדַוְקָא בְּיַיִן אָדֹם, אֲבָל בְּיַיִן לָבָן אָסוּר לְסַנֵּן כְּמוֹ מַיִם, (כט) גאֲבָל הָאַלְיָה רַבָּה (סי׳ שכ ס״ק כב) חוֹלֵק עָלָיו עַיֵּן שָׁם: (לט) מֻתָּר. דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּהוּ שָׁמָּא יִסְחַט, (נ) שֶׁאֵין הַבָּגֶד מִתְכַּבֵּס וּמִתְלַבֵּן עַל יָדָם, (נא) וַאֲפִלּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר דְּגַם עַל יָדָם מִתְלַבֵּן קְצָת, מִכָּל מָקוֹם לֹא חָיְשִׁינַן לְסְחִיטָה, דְּאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְסָחְטָם דְּאִינוֹ יָכוֹל לְנַקּוֹתוֹ מֵרֵיחוֹ וְחָזוּתוֹ, וּלְצָרְךְ מַשְׁקֶה הַבָּלוּעַ בּוֹ גַּם כֵּן אֵין דֶּרֶךְ לְסָחְטָם: (מ) אָסוּר לְסַנְּנָם. מְשׁוּם בּוֹרֵר, בֵּין בְּמְשַׁמֶּרֶת וּבֵין בְּסוּדָרִים. (נב) וּמִיְּרֵי בַּעֲכוּרִים לְגַמְרֵי דְּלֹא מְשְׁתֵּי הָכִי כְּלָל, (נג) דְּאִלּוּ בְּעָכוּר קְצָת וְאֶפְשָׁר דְּמִשְׁתֵּי הָכִי, אַף רֻבָּא דְּאִינְשֵׁי קְפִדֵי שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹתוֹ בְּלִי סִנּוּן, אֵין אִסּוּר רַק בְּמְשַׁמֶּרֶת, אֲבָל בְּסוּדָרִין דְּאֵין דֶּרֶךְ לְסַנֵּן בּוֹ, מֻתָּר לְסַנֵּן יַיִן וּשְׁאָר מַשְׁקִים: (מא) וּלְהָרַמְבַּ״ם בְּמְשַׁמֶּרֶת וְכוּ׳. וְטַעְמוֹ נִרְאֶה, מְשׁוּם שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחֹל. וּלְדִינָא הֲלָכָה כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה [אַלְיָה זוּטָא (סק״י)]: (מב) לֹא בַּעֲכוּרִים. הֵיכִי אַף לְדֵעָה הָרִאשׁוֹנָה אָסוּר וְכֵנ״ל (סק״מ), (לג) וּבָזֶה טוֹב לָחֹשׁ לִדְבְרֵי הָרַמְבַּ״ם: (מג) וְיַיִן מִגּוּתּוֹ וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ שֶׁאָז (לה) כָּל הַיֵּינוֹת עֲכוּרִין וְשׁוּתִין אוֹתָן בְּשִׁמְרֵיהֶן וְאֵין כָּאן תִּקּוּן, דִּבְלָאו הָכִי מְשְׁתֵּי, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא טוֹרְפָהּ וְנַעֲשֶׂה עָכוּר, כְּצָלוּל דָּמֵי: (מד) לְתוֹךְ הַסּוּדָר. זֶהוּ לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם, וְלַדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה אֲפִלּוּ בְּמְשַׁמֶּרֶת שָׁרֵי: יא (מה) בְּסוּדָר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מַשְׁקֶה עָכוּר קְצָת, (לו) אֲבָל כְּשֶׁמְּסַנְּנִין בּוֹ יַיִן צָלוּל דְּמֻתָּר לְסַנֵּן בְּמְשַׁמֶּרֶת, אַף בְּסוּדָר אֵין צָרִיךְ שׁוּם שְׁנוּי: (מו) מְשׁוּם שְׁנוּי. שֶׁלֹּא (לז) יַעֲשֶׂה כְּעֵבְדִין דְּחִל: יב (מז) כָּל מָקוֹם וְכוּ׳. בָּא לְרַבּוֹת לַדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה

בְּאוּר הֲלָכָה

דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם מְקֻשֶּׁה מְאֹד, דְּמַשְׁמַע מִנַּיהּ דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּמְשַׁמֶּרֶת, וּמִפְּנֵי זֶה הַתּוֹסָפָת שַׁבָּת (ס״ק יט) וְהַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר וְעוֹד אֲחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁטָּעוּת סוֹפֵר הוּא בְּמָגֵן אַבְרָהָם וְצָרִיךְ לְצַיֵּן לְקַמָּן עַל הָא דְּמֻתָּר בְּסוּדָרִים [וְיֵשׁ כַּמָּה אֲחֲרוֹנִים שֶׁהֶעֱתִיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם כַּאֲשֶׁר כָּתוּב לְפָנֵינוּ], אֲבָל בֶּאֱמֶת דָּבָר זֶה מֻקְשֶׁה מִצַּד הַסְּבָרָא, מַאי גְּרִיעָא קְמָחִין מִמְּקַמְּטֵי דַּקִּין, וְכִי הֵיכִי דְּמְסַמְּטֵי דַּקִּין שָׁרֵי בְּמְשַׁמֶּרֶת, הָכִי נַמִּי צָרִיךְ לְהֵיוֹת בְּקְמָחִין, וְעִיְּינְתִּי בְּתְנָיָא, וּמִזֶּה נָכוֹן כְּדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁסּוֹבֵר דְּיַיִן שֵׁישׁ בּוֹ קְמָחִין מֻתָּר אַף בְּמְשַׁמֶּרֶת, וְכֵן מָצָאתִי בְּכָל בּוֹ (סי׳ לא). וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְכֵן כָּתַב רַשַׁ״י, הַיְינוּ דְּהוּא מְפָרֵשׁ דִּלְדִבְרֵי רַשַׁ״י קַאֵי הַמִּשְׁנָה בִּצְלוּלִין, וְהָא דְּנָקַט הַמִּשְׁנָה סוּדָרִין, לְרַבּוֹתָא דְּאַף בְּסוּדָרִין אֵין בּוֹ מִשּׁוּם סְחִיטָה, וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי הָרַ״ן הַנִּדְפָּס מַחֲדָשׁ (המיוחסים, שם ד״ה ומסנגין) שֶׁפֵּרֵשׁ כֵּן בְּהָדְיָא אֶת דִּבְרֵי רַשַׁ״י. וְאָפְשָׁר דִּלְפִי מַה שֶּׁהֶעֱתַקְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לה) קְצָת קְמָחִין, כְּלֵי עַלְמָא מוֹדִים בָּזֶה, דְּלֹא גְּרִיעָא מִמְּקַמְּטִין דַּקִּין, וְאֵיךְ שֶׁהוּא נוֹהֲגִ לְסָמְךְ עַל דַּעַת הָנֵי תְּלָתָא רַבְוָתָא הָנַ״ל דְּמַתִּירִין אַף בְּקְמָחִין:

* הוֹאִיל וּרְאוּיִין וְכוּ׳. וּמִי שֶׁהוּא אִיסְטְנִיס וְאִי אֶפְשָׁר לְמִישְׁתֵּי הָכִי הֵיכָא שֵׁישׁ בּוֹ קְמָחִין וְכַדּוֹמֶה, אֶפְשָׁר אַף דְּרוּבָּא דְּאִינְשֵׁי לֹא קָפְדִי כְּלָל לֹא אָמְרִינַן בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ, וּלְדִידֵיהּ אָסוּר דְּהָוֵה בּוֹרֵר [פְּרִי מְגַדִּים (משז״ ס״ק ז)]:

* מְשׁוּם לִבּוּן. אֲבָל בְּמְשַׁמֶּרֶת מַשְׁמַע דְּלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ לִבּוּן, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁהָאֲרִיכוּ בְּטַעַם הַדָּבָר, וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לז) שֶׁפַּתַּחְתִּי לְהָקֵל כְּדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְאַף דְּמַהֲגָּאן אַבְרָהָם מַשְׁמַע דְּלִדְעַת הַסּוֹבְרִין דְּאַף בְּאֵין בּוֹ לְכְלוּךְ אָמְרִינַן שְׁרָיָתוֹ זֶהוּ כִּבּוּסוֹ, יְהֵא אָסוּר לְמָנֵעַ מַיִם אַף בְּמְשַׁמֶּרֶת, וּכְבָר כָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ש״כ סָעִיף ט׳ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שיש) דְּיֵשׁ לָחוּשׁ לְדֵעָה זוֹ, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה הַקִּלְנוּ מְשׁוּם מֵימְרָא דְּזְעֵירָא דְּמַקֵּל בְּהָדְיָא בְּמַיִם צְלוּלִין לְסַנֵּנָם, וְכָל הַפּוֹסְקִים הֶעְתִּיקוּהוּ, וְעַל כָּרְחֵךְ צָרִיךְ לוֹמַר כְּמוֹ שֶׁהִכְּבִּיר הַתּוֹסָפָת שַׁבָּת (ס״ק יט) דְּאַף לְדֵעָה זוֹ מֻתָּר לְסַנֵּן מַיִם צְלוּלִים בְּמְשַׁמֶּרֶת כֵּיוָן שֶׁהוּא עֲשׂוּי לְכָךְ, עַיֵּן שָׁם הֵטֵב. וּלְהַמָּגֵן אַבְרָהָם עַל כָּרְחֵךְ מֵימְרָא דְּזְעֵירָא פְּלִיגָא עַל מַאי דְּקָיְמָא לַן שְׁרָיָתוֹ זֶהוּ כִּבּוּסוֹ, עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שָׁם, וְהוּא תֵּחֵת גְּדוֹל:

* וַאֲפִלּוּ בְּסוּדָרִין כוּ׳ בִּצְלוּלִין. מִשְׁמַע דְּסוֹבֵר דִּבְצְלוּלִין אֲפִלּוּ מַיִם מֻתָּר בְּסוּדָרִין. וְטַעְמוֹ, כְּתַב הַגְּרָ״א דְּסְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא אָמְרִינַן שְׁרָיָתוֹ זֶהוּ כִּבּוּסוֹ הֵיכָא דְּאֵינוֹ מִתְבַּוֵּן לְכִבִּיסָה, וְהָא דְּלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִסְחֹט, דְּמַיְירֵי בְּסוּדָרִין הַמְיֻחָדִין לְכָךְ [כֵּן כָּתַב בְּסוֹף סִימָן ש״כ (סי״ב) עַיֵּן שָׁם], וְכֵן כָּתַב הָרַע״ב עַל הַמִּשְׁנָה דְּמְסַנְּנִין אֶת הַיַּיִן בְּסוּדָרִין (פ״כ מ״ב), דְּמַיְירֵי בְּסוּדָרִין הַמְיֻחָדִין לְכָךְ, וּמַשְׁמַע דְּאִם אֵינָן מְיֻחָדִין אַף יַיִן אָסוּרִין. אַךְ לְדִינָא מַשְׁמַע דַּעַת הָרַמְבַּ״ם וְכָל הַפּוֹסְקִים וְכִמְעַט כֻּלָּם דְּבְיַיִן אֲפִלּוּ בְּסוּדָרִין שֶׁאֵינָן מְיֻחָדִין לֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִסְחֹט, וְעַל כֵּן לֹא חָשַׁשׁ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְשִׁיטָתוֹ וּפָסַק סְתָמָא דְּבְסוּדָרִין מֻתָּר, וְהֵיינוּ אֲפִלּוּ בְּאֵינָן מְיֻחָדִין וְכַדְּמוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומה שכתב דאסור):

* וְיַיִן מִגּוּתּוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא תּוֹסֵס. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מג) וְהוּא מִפֵּרוּשׁ רַשַׁ״י (ד״ה בין), וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ח הי״ד) מְפָרֵשׁ טַעַם דְּבֵין הַגִּוּתּוֹת הוּא, מִפְּנֵי שֶׁאָז עֲדַיִן לֹא

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ובשו״ע הרב (סי״ג) כתב: אבל בסודרין אסור לסנן את המים וכו׳ משום איסור ליבון, ששריית הבגד זהו כיבוסו. משא״כ משמרת שהיא עשויה לכך ואינו חושש לסחטה וגם אינו חושש לליבונה כלל. **ב)** ובשו״ע הרב (שם) כתב: אבל בסודרין אסור לסנן את המים או יין לבן וכיוצא בהם משום איסור ליבון ששריית הבגד זהו כיבוסו.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ר שם בגמרא.
ש שם. ת שם.
א שם בְּמִשְׁנָה וְכִפְרוּשׁ הָרִאשׁוֹן שְׁבָּרֹאשׁ״י (ד״ה ונותנין).

(מח) **בִּכְפִיפָה מִצְרִית** (פֵּרוּשׁ, קֻפָּה שֶׁעוֹשִׁין מִן הַגֹּמָא וּמִמִּינֵי עֲרָבָה), * [ר]**וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִגְבִּיהַּ * הַכְּפִיפָה מְשׁוּלֵי הַכְּלִי טָפַח,** (מט) **מִשּׁוּם שִׁנּוּי: יג** [ש]**כְּלִי שֶׁמְּעָרִין** (פֵּרוּשׁ שֶׁמְּרִיקִין) **בּוֹ** יַיִן מֵהֶחָבִית, (נ) **לֹא יִתֵּן בְּפִיו קַשִּׁין וְקֶסָמִין** (נא) * **בְּחֻזְקָה,** (נב) **שֶׁאֵין לְךָ** (נז) **נִיצוֹצוֹת קְטַנּוֹת הַנִּשּׁוֹפוֹת בָּאֲחֲרוֹנָה מִתּוֹךְ הַפִּסְלָת, יַפְסִיק וְיַנִּיחַ עִם הַשְּׁמָרִים, שֶׁאִם לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן, הֲנֵי נִיצוֹצוֹת** (יז) (נד) **מוֹכְחֵי** (נה) **שֶׁהוּא בּוֹרֵר. מֵתָר לְהַגְבִּיהַּ הֶחָבִית עַל אֵיזֶה דָּבָר** (נו) **כְּדֵי שֶׁיְּקַלַּח מִמֶּנּוּ הַיַּיִן הֵיטֵב** (רוקח הלכות יום טוב סי׳ רמ) **ובית יוסף** (ד״ה מותר)): **טו** [א]**מִסַּנֶּנֶת** (נז) **שֶׁנָּתַן בָּהּ חֲרָדָל לְסַנְּנוֹ, מֻתָּר לִתֵּן בָּהּ בֵּיצָה, אַף עַל פִּי שֶׁהַחֶלְמוֹן יוֹרֵד לְמַטָּה עִם הַחֲרָדָל**

בְּאֵר הֵיטֵב

(ס״ק יא) בְּאֵם מְכַסֶּה בְּסוּדָר אֶת כָּל הַכְּלִי, יְזָהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה גּוֹבַהּ טָפַח, וְעַיֵּן סִימָן שט״ז סָעִיף י״ג (ט״ז ס״ק יא). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) נִרְאֶה לִי דְּבְאוֹתוֹ כְּלִי הַעֲשׂוּיָה כְּנָפָה שֶׁמְּסַנְּנִין בּוֹ דֵּינוֹ כְּמִשְׁפָּרֶת, הוֹאִיל וּמֵיחַד לְכָךְ, עַיֵּן סָעִיף י׳. וְעַיֵּן בְּגִנַּת וְרָדִים חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל ג׳ סִימָן י״ב) [י״ג] וּבְיַד אַהֲרֹן (הגב״י):

יג (מז) **כְּסֶנֶּנֶת.** וּבְצָלוּל שָׁרֵי, עַיֵּן סָעִיף י׳. נֶהֱגוּ שֶׁלֹּא לִתֵּן שְׁמָרִים בְּמִשְׁקֶה בְּשַׁבָּת כְּדֵי לְהַעֲמִידָן אַף עַל פִּי שֶׁרָאוּי לִשְׁתּוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְנִרְאֶה לִי דְּהֵנֵי תּוֹלָדַת

בֵּאוּר הֲלָכָה

נִפְרְשׁוּ הַשְּׁמָרִים מִן הַיַּיִן יָפֶה וְכָל הַיַּיִן גּוּף אֶחָד הוּא, עַל כֵּן לֹא שַׁיָּךְ שָׁם בְּרִירָה אֲפִלּוּ אִם יְסַנְּנוּ, וְעַל כֵּן הַתִּירוּ בְּסוּדָר. כָּתַב הַטַּ״ז (ס״ק) **דְּהוּא הַדִּין חֹמֶץ אַף שֶׁהוּא עָב וְעָכוּר, דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִשְׁתּוֹתוֹ בְּלִי סִנּוּן, וְעַל כֵּן דִּינוֹ כְּיַיִן מִגּוֹ וּמֻתָּר לְסַנְּנוֹ, אֲבָל אִם הוּא עָב הַרְבֵּה שֶׁאֵין רְאוּי לִשְׁתּוֹתוֹ כְּלָל, אָסוּר לְסַנְּנוֹ אֲפִלּוּ בְּסוּדָר מִשּׁוּם בּוֹרֵר. וְזֶהוּ בְּסֶתֶם חֹמֶץ, אֲבָל חֹמֶץ שֶׁהִתְלִיעַ [וְנִכְנָסִים בּוֹ הַתּוֹלָעִים נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ], אָסוּר לְסַנְּנוֹ אֲפִלּוּ בְּחֹל** [כֵּן כָּתַב בְּחָכְמַת אָדָם סִימָן ל״ח (ס״ח)]:

יב * **וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא** [ב]**יַגְבִּיהַּ וְכוּ'. לְטַעַם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמִסַּיִם מִשּׁוּם שִׁנּוּי, אֲפִלּוּ אִם הִגְבִּיהַּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת גַּם כֵּן אָסוּר לְשַׁמֵּר, אֲבָל לְרַשִּׁ״י** (ד״ה שלא יגביה) **וְיָתֵר הַפּוֹסְקִים שֶׁנִּכְתֹּב לְקַמִּיהּ** (ד״ה הכפיפה) **דְּהַטַּעַם הוּא** [א]**מִשּׁוּם אֹהֶל, אִם הִתְקִין זֶה מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לְשַׁמֵּר בְּשַׁבָּת:**

* **הַכְּפִיפָה מְשׁוּלֵי הַכְּלִי וְכוּ' מִשּׁוּם שִׁנּוּי.** טַעַם זֶה כָּתַב הָרַ״ן (נז: ד״ה ובלבד) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה, וּדְלֵא כְּרַשִּׁ״י (שם) דְּסָבִירָא לֵיהּ מִשּׁוּם אֹהֶל, וּבֶאֱמֶת קָשֶׁה מְאֹד לִדְחוֹת טַעַם זֶה, דְּהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים כָּתְבוּ גַּם כֵּן הָכִי, הֲלֹא הַמָּה הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (קלט: ד״ה ובקפיפה) [שָׁקְכִינוּ מִקָּרוֹב לְאוֹרוֹ] וְהָרַמְבַּ״ם (פכ״ב הל״ג) וְהַטּוּר וְהַמְּאִירִי (ד״ה אע״פ). **וּלְעִנְיַן סוֹדָר, דַּעַת הָרַ״ן** (שם) **וְהֵבִיאוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (ס״ק יג), **דְּשָׁם לֹא בְּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה פְּחוֹת מִטֶּפַח מִשּׁוּלֵי הַכְּלִי שֶׁתַּחְתֶּיהָ, דְּדֵי בְּהַשִּׁנּוּי שֶׁזְּהִיר בּוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בּוֹ גֻּמָּא קֹדֶם הַסָּנוּן, וּמִשּׁוּם חֶשֶׁשׁ אֹהֶל אֵין בָּזֶה דַּאֲיָן הַכְּלִי שֶׁתַּחְתֶּיהָ רָחָב הַרְבֵּה, וּכְשִׁיטָתוֹ לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן שט״ו סָעִיף [קָטָן] כ״א. וְהַטַּ״ז** (ס״ק יא) **חוֹלֵק עָלָיו, וְסָבִירָא לֵיהּ דְּגַם בְּסוּדָר צָרִיךְ שֶׁלֹּא יַגְבִּיהַּ מִשּׁוּלֵי הַכְּלִי שֶׁתַּחְתֶּיהָ טֶפַח מִשּׁוּם חֶשֶׁשׁ אֹהֶל, אוֹ שֶׁלֹּא יִכָּפֶה בְּהַסּוּדָר עַל פְּנֵי כָּל הַכְּלִי, דְּאַז אֵין בָּזֶה מִשּׁוּם חֶשֶׁשׁ אֹהֶל לִכְלֵי עִלְּמָא, וְעַיֵּן מַה שֶּׁתַּתְבַּנוּ לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן שט״ו** (ס״ק מח־מט):

יג * **בְּחֻזְקָה. מִדִּבְרֵי הָרַאֲבַ״ד הַמּוּבָא בְּרַ״ן** (שם ד״ה לא) **מַשְׁמַע, דְּאִם אֵינוֹ מְהַדֵּק בְּחֹזֶק וְיוֹכִיחַ קְצָת קֶסָמִין וְקַשִּׁין לַעֲבֹר דֶּרֶךְ שָׁם, לֹא אָסְרוּ בָּזֶה, דִּלְא מִיחֲזֵי כְּמְשַׁמֶּרֶת, וְלָכֵן קָאָמַר הַגְּמָרָא לֹא נְהַדֵּק אִינִישׁ וְכוּ', וּבְטוּר סָתַם הַדְּבָרִים וְלֹא הִזְכִּיר דְּדַוְקָא בְּחֹזֶק:**

מְשַׁמֶּרֶת מַמָּשׁ הִיא, שֶׁהֲרֵי עוֹבְרִין בָּהּ שְׁמָרִים, אֶלָּא כֵּיוָן דְּאֵיתָא קֶסָמִין וְטִנּוֹפֶת דְּלֹא עָבְרִי בְּהוּ דְּמֵי לְמִשְׁמֶּרֶת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁאֵין לְךָ, (מג) הֵינוּ לְעִנְיַן דְּמִעֲבֵב הֵיטֵב עַל כָּל פָּנִים הַקֶּסָמִין וְהַטִּנּוֹפוֹת מִלַּעֲבֹר: **יד (נג) נִיצוֹצוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר טִפּוֹת קְטַנּוֹת הַמִּטְפְּטְפוֹת כְּשֶׁנִּפְסָק הַקִּלּוּחַ: **(נד) מוֹכְחֵי וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמוּכָח שֶׁהוּא בּוֹרְרָם מִתּוֹךְ הַפִּסְלָת שֶׁבְּשׁוּלֵי הַכְּלִי, אֲבָל תְּחִלַּת שְׁפִיָּתָן כְּשֶׁעֲדַיִן אֵין הַפִּסְלָת נָכָר, לְאוֹ בּוֹרֵר הוּא: **(נה) שֶׁהוּא בּוֹרֵר.** וּמַיְרֵי שֶׁרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת לְאַחַר זְמָן, (מד) דְּאִם בְּדַעְתּוֹ לִשְׁתּוֹתוֹ לְאַלְתַּר, הֲלֹא קַיְמָא לָן דְּאֹכֶל מִתּוֹךְ פִּסְלָת כְּשֶׁבּוֹרְרָם שֶׁלֹּא עַל יְדֵי כְּלִי, מֻתָּר אִם בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד, וְכָאן אַף שֶׁמְּעָרָה מִכְּלִי לִכְלִי מִכָּל מָקוֹם עִקַּר הַבְּרִירָה נַעֲשָׂה עַל יְדֵי יָדָיו. וְאִם נָתַן קֶסָמִין בְּפִי הַכְּלִי שֶׁמְּעָרָה בְּתוֹכוֹ כְּדֵי שֶׁיִּסְתַּנֵּן הֵיטֵב, בָּזֶה אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר אָסוּר אִם אֵינוֹ מַפְסִיק כְּשֶׁמַּתְחִילִין הַנִּיצוֹצוֹת לֵירֵד מִשָּׁם, דְּחִשִּׁיב כְּבוֹרֵר עַל יְדֵי כְּלִי. [ג]וְאָסוּר לִשְׁפֹּךְ הַשֵּׁמֶן מִן הָרִטָב, וַאֲפִלּוּ אִם לֹא יִסְרֵם בְּכַף אֶלָּא יִשְׁפֹּךְ בְּהַכְּלִי עַצְמָהּ דַּהֲוָה כְּבוֹרֵר בְּיָד וְלֹא בִּכְלִי וְכַנַּ״ל, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר, דְּהַשֵּׁמֶן מִקְרֵי פִּסְלָת לְגַבֵּי הָרִטָב אִם אֵינוֹ רוֹצֶה לֶאֱכֹל הַשֵּׁמֶן לְאַלְתַּר, וּפִסְלָת מִתּוֹךְ הָאֹכֶל אָסוּר אַף אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל הָאֹכֶל לְאַלְתַּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרֵישׁ הַסִּימָן (ס״ד). וְאִם שָׁפַךְ בְּיַחַד עִם הַשֵּׁמֶן גַּם מִקְצָת מִן הָרִטָב, שָׁרֵי [אַחֲרוֹנִים]: **(נו) כְּדֵי שֶׁיְּקַלַּח וְכוּ'.** וְאַף עַל פִּי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יוֹרֵד יַיִן גַּם מִתּוֹךְ הַשְּׁמָרִים, אֵינוֹ חָשׁוּב כְּבוֹרֵר כָּל זְמַן שֶׁאֵין הַנִּיצוֹצוֹת מַתְחִילִין לֵירֵד מִן הַשְּׁמָרִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר (ס״ק נד): **טו (נז) שֶׁנָּתַן בָּהּ וְכוּ'.** הֵינוּ מֶעֱרֶב שַׁבָּת, דִּבְשַׁבָּת אָסוּר לְסַנֵּן מִשּׁוּם דְּהַפִּסְלָת שֶׁבַּחֲרָדָל נִשְׁאָר לְמַעְלָה (מה) וּמַחֲזֵי כְּבוֹרֵר כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹכְלָן, וְכַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תק״י סָעִיף ג׳

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּוֹרֵר, דְּעַל כָּל פָּנִים יוֹרְדִין שְׁמָרִים מֵהַמַּשְׁקֶה בְּשׁוּלֵי הַכְּלִי דּוּמְיָא דְּמַחְבֵּץ. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): **יד (יז) מוֹכְחֵי.** וּתְחִלַּת שְׁפִיָּתָן כְּשֶׁאֵין הַפִּסְלָת נִכָּר לְאוֹ בּוֹרֵר הוּא. רַ״ן (נז: ד״ה שפה). וּלְפִי זֶה אָסוּר לְעָרוֹת שֵׁמֶן מֵהַמַּאֲכָל, דְּהָא שְׁנֵי מִינֵי אֱכָלִין הֵם וְאָסוּר לִבְרוֹר אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ אֶלָּא בְּיָדוֹ כְּדֵי לֶאֱכֹלוֹ מִיָּד, וְהָכָא כְּשֶׁמְּעָרֶה מַהֲנֵי מִינֵי אֱכָלִין הַרְבֵּה אָסוּר כְּמוֹ בְּשֵׂכָר. וְאֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּרִירָה אֶלָּא בְּדָבָרִים הַמְעֹרָבִים, אֲבָל הָכָא לְחוּדֵיהּ קָאֵי, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז). כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תק״י

יב (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג): **(נב)** פָּשׁוּט: **(נג)** ט״ז (ס״ק יא): **יג (מא)** חִדּוּשֵׁי הָרַ״ן (המיוחסים, ד״ה אמר רב ספא): **(מב)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) בְּשֵׁם שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (נז: אות ד, ע״ש): **(מג)** אַחֲרוֹנִים: **יד (מד)** וּבְחַיֵּי אָדָם (ח״ב) כְּלָל ט״ז סָעִיף ט׳ מַחְמִיר אֲפִלּוּ כְּשֶׁרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת לְאַלְתַּר, וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו) לְפִי מַסְקָנָתוֹ וְאַלִּיָּה רַבָּה (ס״ק כג)

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סט״ז) כתב הטעם: כדי לשנות מדרך החול. **ב]** ובשו״ע הרב (סעיפים יח־יט) הסכים למגן אברהם שמה ששופך נקרא שזהו מה שברר וכששופך הפסולת אסור. ובסידור כתב שהנשאר בידו נחשב הדבר שברר ואם שפך הפסולת ונשאר בידו אוכל מותר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah